

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i.. / 21
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	5
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
José Alejandro Pitaluga Ivorra alejandro.pitaluga@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

PROFESSORAT:

Alejandro Pitaluga és professor de Geografia i Història des de l'any 1992. Al llarg d'aquests 25 anys ha exercit la docència a centres de Formentera, Menorca i Eivissa. Ha ocupat diversos càrrecs a instituts d'educació secundària entre els quals destaquen dos anys com a cap de departament a l'IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella), 4 anys també com a cap de departament a l'IES sa Blanca Dona (Eivissa), dos anys com a cap d'estudis a l'IES sa Blanca Dona (2002-2004) i set anys com a director al mateix centre (2010-2017). Actualment continua exercint la direcció i ha col·laborat, com a formador, en cursos de funció directiva organitzats per la Direcció general de Formació professional i Formació del professorat de la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears.

ASSIGNATURA:

L'assignatura *Didàctica específica. Metodologia i recursos en el procés d'ensenyament i aprenentatge* és una de les tres assignatures del mòdul d'Aprenentatge i ensenyament del bloc específic del Màster de formació del professorat. Les altres assignatures d'aquest mòdul són *Didàctica específica. Disseny i desenvolupament curricular* i *Didàctica específica. Avaluació*.

Totes tres assignatures, doncs, conformen el mòdul de didàctica específica i són, per tant, complementàries. A més a més, conjuntament constitueixen l'element fonamental del Màster, cosa que es comprova atesa la càrrega lectiva (són les que tenen més pes en nombre de crèdits ECTS -5- del Màster, llevant les pràctiques docents i l'elaboració del Treball final de màster).

La primera (*Disseny i desenvolupament curricular*) pretén donar a conèixer a l'alumnat els continguts curriculars de les matèries pròpies de l'especialització. La segona (*Metodologia i recursos*) vol oferir estratègies i recursos per facilitar l'aprenentatge de l'alumnat, és a dir, com possibilitar que els alumnes aprenguin. I la tercera (*Avaluació*) treballa com avaluar si els alumnes han assolit les competències que havien d'adquirir i destaca la importància d'avaluar també el procés d'ensenyament i aprenentatge per tal de fer-lo més ajustat a les necessitats de l'alumnat.

Guia docent

Totes tres assignatures s'inicien durant el primer període del Màster per possibilitar que un cop l'alumne realitza les pràctiques en centres docents, tenguí els coneixements i les habilitats necessaris per desenvolupar la seva tasca docent en pràctica i pugui avaluar-la. És imprescindible, doncs, la coordinació amb els tutors de pràctiques en els centres docents i alhora la coordinació entre el professorat de totes tres assignatures.

L'objectiu general d'aquesta assignatura és oferir la possibilitat que el professorat de secundària i batxillerat adquireixi les estratègies i les habilitats necessàries per planificar i desenvolupar la tasca docent que haurà de dur a terme al centre i a l'aula. Entre aquestes estratègies destacam la d'adquirir informació sobre els aspectes teòrics i pràctics del procés d'ensenyament i aprenentatge, la d'usar aquesta informació com a base per desenvolupar una aproximació personal a l'ensenyament, la de planificar unitats didàctiques i posar-les en pràctica, la de reflexionar sobre aspectes teòrics i sobre l'efectivitat de la pròpia pràctica, la de treballar cooperativament en la planificació i reflexió, etc.

Requisits

Els establerts per accedir al Màster.

Competències

Específiques

- * Competència 1: Desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques que consideren la diversitat de l'alumnat, adaptant l'acció educativa a les diferents característiques personals i col·lectives de l'aprenent. .
- * Competència 2: Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, integrant el treball individual i cooperatiu, facilitin l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte pels drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental. .
- * Competència 3: Relacionar els continguts de l'àrea o matèries pròpies amb els de les altres, amb la finalitat de dur a terme experiències interdisciplinars. .
- * Competència 4: Conèixer els recursos educatius, amb especial atenció als relacionats amb les TIC, i l'ús com a suport a les activitats d'ensenyament i aprenentatge. .
- * Competència 5: Adquirir criteris i destreses per a la selecció i elaboració de recursos didàctics. .
- * Competència 6: Saber transformar el currículum en programes d'activitats. .
- * Competència 7: Cercar, seleccionar, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), adaptar-la i utilitzar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge de les matèries pròpies d'especialització. .
- * Competència 8: Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els diferents aspectes relacionats amb la professió docent. .
- * Competència 9 : Desenvolupar una actitud reflexiva i crítica davant l'entorn social, cultural, institucional i amb la pròpia pràctica professional. .

Genèriques

- * Competència 1: Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies de l'àrea. .
- * Competència 2: Cercar, seleccionar, processar i comunicar informació (oral, escrita, audiovisual o multimèdia), adaptar-la i usar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge. .

Guia docent

- * Competència 3: Concretar el currículum, desenvolupar, planificar i aplicar diferents metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades adaptades a la diversitat dels estudiants. .
- * Competència 4: Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat per aprendre per ell mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que facilitin l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals .
- * Competència 5: Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar les destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula i tractar problemes de disciplina i resolució de conflictes. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Els continguts que recull el pla d'estudis del Màster de formació del professorat són els que s'esmenten a continuació:

1. Els models didàctics.
2. La transposició didàctica.
3. Orientacions didàctiques per a l'ensenyament i aprenentatge dels diferents tipus de continguts.
4. Anàlisi de necessitats formatives.
5. Estratègies metodològiques.
6. Tipus d'activitats: disseny, selecció i seqüenciació.
7. Organització del treball docent a l'aula.
8. La comunicació a l'aula.
9. Anàlisi, elaboració i ús de recursos (materials, audiovisuals, TIC, etc.).
10. El context com a recurs.
11. Espais, equipaments i instal·lacions.
12. L'atenció a la diversitat.

A més, es tractaran temes com el llegat pedagògic del segle XX, l'aprenentatge actiu amb apps, bones pràctiques en innovació educativa, i altres continguts que es concretaran a principi de curs.

Continguts temàtics

els descrits. en l'apartat introducció

Metodologia docent

Tot i que hi haurà algunes presentacions teòriques per part del professor, es prioritzarà a totes les sessions la realització d'activitats i petits debats. Serà fonamental la intervenció i la participació dels alumnes que hauran d'elaborar un portfoli o carpeta d'aprenentatge. Les classes tendran la finalitat de proporcionar una informació

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

adequada sobre metodologia i uns recursos i estratègies que permetin, als futurs docents, dissenyar i/o triar activitats per a les seves unitats didàctiques, projectes i petites investigacions o treballs de recerca, i que es puguin aplicar a l'aula. Es fomentarà l'exposició de les conclusions de les activitats i les tasques com un espai per a la reflexió crítica. Es realitzaran també lectures i activitats amb tècniques de treball cooperatiu i els agrupaments seran flexibles. També hi hauran activitats específiques relacionades amb la gestió de l'aula i l'alumnat.

Volum de treball

L'assignatura consta de cinc crèdits ECTS, la qual cosa vol dir una càrrega de treball de 125 hores. El treball es reparteix entre les activitats presencials (30 hores de docència, repartides entre les exposicions del professor dels continguts de l'assignatura i les presentacions dels alumnes) i 95 hores de treball no presencial.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Portfoli, activitats i debats	Grup gran (G)	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	30

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració activitats	L'alumnat planificarà de manera individual les quatre o cinc primeres sessions de classe a un grup d'alumnes, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO i de la seva especialitat. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació. També s'avaluarà l'exposició de la planificació als companys, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	25

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Comentari d'articles	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà dos articles de contingut pedagògic (metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Elaboració disseny d'un projecte de recerca	L'alumnat elaborarà de manera individual o en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	50

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Per a obtenir una qualificació positiva de l'assignatura, l'alumnat ha de complir obligatòriament tots els requisits següents:

- Ha d'assistir al mínim de classes presencials que estableix la llei com a requisit previ per ésser avaluat-
- Ha de participar a les classes activament i amb una actitud positiva realitzant de manera individual o en grup les activitats proposades pel professor.
- Ha de demostrar la capacitat d'expressió oral, domini del vocabulari i capacitat d'argumentació i justificació.
- Ha de realitzar les activitats proposades pel professor durant les sessions presencials dins el termini corresponent.
- Al Campus Virtual trobarà articles, documents, fitxes d'observació, adreces de recursos i diferent material que els ajudaran a completar el bagatge tant teòric com pràctic per al desenvolupament de l'assignatura. La seva lectura crítica i anàlisi constituiran un element de gran ajuda per a l'avaluació positiva de l'assignatura.
- Ha de realitzar totes les activitats descrites en l'apartat presencial i no presencial de Metodologia i obtenir-ne una avaluació positiva.
- Ha de realitzar les participacions al fòrum i lliurar els treballs dins la data corresponent. No s'acceptaran treballs fora de termini.
- Els treballs copiats o plagiats parcialment o totalment, suposaran l'avaluació negativa de l'assignatura i no seran recuperables.
- Els treballs han d'ajustar-se a la normativa lingüística pel que fa al domini dels conceptes i de la terminologia apresada i a aspectes d'adequació, coherència, cohesió i correcció.

L'incompliment d'algun d'aquests requisits suposarà suspendre l'assignatura.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Portfoli, activitats i debats

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'exposició i la capacitat de reflexió, argumentació així com la participació activa assertiva.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Elaboració activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat planificarà de manera individual les quatre o cinc primeres sessions de classe a un grup d'alumnes, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO i de la seva especialitat. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació. També s'avaluarà l'exposició de la planificació als companys, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la capacitat d'incorporació de metodologies, activitats i estratègies de gestió de l'aula explicades de manera reflexiva i argumentada. també l'exposició de la tasca.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Comentari d'articles

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà dos articles de contingut pedagògic (metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.
Criteris d'avaluació	Es tindrà en compte especialment la qualitat de la reflexió que s'hi produeix. Ha d'incloure totes les activitats proposades amb una avaluació positiva.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Elaboració disseny d'un projecte de recerca

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat elaborarà de manera individual o en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà el disseny del projecte amb la justificació, guió, activitats i tècniques de treball, recursos, així com l'avaluació. També l'exposició del mateix.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquesta bibliografia es comentarà, completarà i actualitzarà a principi de curs.

Bibliografia bàsica

ANTÚNEZ, Serafí; Lluís M. DEL CARMEN; Francesc IMBERNON; Artur PARCERISA i Antoni ZABALA (1992): *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 2a ed.
COLL, C; MARTÍN, E; MAURI, T; RIBAS; ONRUBIA, J; SOLÉ, I; ZABALA, A; (1993): *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó.
MONEREO, C. et al. (2005): *Internet y competencias básicas. Aprender a colaborar, a comunicarse, a participar, a aprender*. Barcelona: Graó.
PERRENAUD, Philippe (2008): *Diez nuevas competencias para enseñar. Invitación al viaje*. Barcelona: Graó.
SANMARTÍ, N. (2007). *10 ideas clave: evaluar para aprender*. Graó.
VERGARA, J. *Aprendo porque quiero. El aprendizaje basado en proyectos*. SM 2015

Bibliografia complementària

2015ACASO, M. *rEDUvolution. Hacer la revolución en educación*. Paidós
ALART, N. (2006): *Les intel·ligències múltiples a l'aula*. Àmbits de psicopedagogia. Número 18. 22-28
ALONSO TAPIA, Jesús (2003): *Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias*. Barcelona: Edebé
ANTUNES, C. (1998): *Estimular las inteligencias múltiples. Qué son, cómo se manifiestan, cómo funcionan*. Madrid. Narcea.
BARROSO-CABERO. *Nuevos escenarios digitales*. Pirámide. 2013
BLANCH, Xavier (1996): *Cinc cèntims sobre la reforma educativa*. Barcelona: Proa.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

- BLANCO, Antonio (2009): *Aprender a enseñar*. Barcelona: Paidós.
- BONO. Aprobar o aprender. Ediciones Aljibe. 2015
- CABERO. *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Mc Graw Hill 2015
- CASSANY, Daniel, Marta LUNA i Glòria SANZ (1996): *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó.
- DEL POZO, M. (2005): *Una experiencia a compartir. Las inteligencias múltiples en el Colegio Montserrat*. Altés.
- ESCAMILLA, Amparo (2008): *Las competencias básicas. Claves y propuestas para su desarrollo en los centros*. Barcelona: Graó.
- ESCUADERO, Juan M. (coord.) (1997): *Diseño y desarrollo del currículum en educación secundaria*. Barcelona: ICE de la UB / Horsori.
- GARDNER, H. (2005): *Las cinco mentes del futuro. Un ensayo educativo*. Editorial: Paidós Asterisco
- HERNÁNDEZ, F Y VENTURA, M. (2002): *La organización del currículum por proyectos. El conocimiento es un calidoscopio*. Barcelona. Editorial Graó.
- MARINA, J.A, PELLICER, Carme. *La inteligencia que aprende*. Santillana 2015
- MARTÍN. *Servicios google como herramienta educativa*. Anaya 2011
- MARRASSÉ. J.M, *La alegría de educar*. Plataforma. 2013
- MONEREO FONT, Carles i M. CLARIANA (1993): *Profesores y alumnos estratégicos. Cuando aprender es consecuencia de pensar*. Madrid: Pascal.
- MONEREO FONT, Carles i Montserrat CASTELLÓ BADIA (1997): *Las estrategias de aprendizaje. Cómo incorporarlas a la práctica educativa*. Barcelona: Edebé.
- MONTERO, E. *Aprendiendo con videojuegos*. Narcea. 2010
- MORA, Francisco. Neuroeducación. Lo que nos enseña el cerebro. Alianza editorial. 2013
- PARCERISA ARAN, Artur (2007): *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó (7a edició).
- PERRENAUD, Philippe (2008): *Diez nuevas competencias para enseñar. Invitación al viaje*. Barcelona: Graó.
- PRENSKY. *Enseñar a ser nativos digitales*. SM 2015
- RIBAS I SEIX, Teresa (coord.) (1997): *L'avaluació formativa en l'àrea de llengua*. Barcelona: Graó.
- TORRES, Jurjo (1992): *El currículum oculto*. Madrid: Morata.
- TRUJILLO, F. *Artefactos digitales. Una escuela digital para la educación de hoy*. Graó 2014
- WERBACH, K. HUNTER, D. *Gamificación* Pearson 2013
- ZABALA VIDIELLA, Antoni (1997): *La práctica educativa. Cómo enseñar*. Barcelona: Graó.
- ZABALA, Antoni i ARNAU, Laia: (2007): 11 ideas clave: cómo aprender y enseñar competencias. Barcelona: Graó.
- ZABALZA, Miguel A. (1993): *Diseño y desarrollo curricular*. Madrid: Narcea.

Altres recursos

Fan referència a recursos sobre normativa vigent, competències, intel·ligències múltiples, etc. que es lliuraran, comentaran i actualitzaran durant el curs.